

Phát triển con người Việt Nam toàn diện

trên cơ sở giữ gìn và phát huy giá trị truyền thống, bản sắc dân tộc

PHẠM THỎ NỎAI (*)

Phát triển con người toàn diện, “phát triển sổi phong phú của bản chất con người”, nâng cao năng lực và phẩm giá con người là những cái nhà sáng lập chủ nghĩa Mác – Lênin xác định không chệch lạc “một trong những biện pháp mạnh nhất để cải thiện xã hội hiện tại”, xây dựng chế độ xã hội mới tốt đẹp hơn, mà còn là mục đích cao cả “mục đích tối thượng” của sổi phát triển xã hội, tạo ra “bước nhảy” cho con người “từ vòng quốc của tất yếu sang vòng quốc của tự do”.

Nếu coi những con người Việt Nam phát triển toàn diện với những năng lực và phẩm chất cần thiết, việc giáo dục và nâng cao ý thức giữ gìn, phát huy các giá trị truyền thống, bản sắc dân tộc Việt Nam cho hội lại việc làm có tầm quan trọng nào biết. Bởi lẽ giá trị truyền thống và bản sắc dân tộc là những yếu tố không thể thiếu trong sổi hình thành và phát triển bản lĩnh con người, nhân cách con người. Theo các nhà sáng lập chủ nghĩa Mác – Lênin, sức mạnh của giá trị truyền thống và bản sắc dân tộc chính là cái giúp cho nhân cách và bản lĩnh con người mới duy trì ngay cả khi những điều kiện sản sinh ra chúng nào biến mất hoặc có sổi thay đổi căn bản. Chủ tịch Hồ Chí Minh không chệch lạc khẳng định vai trò quan trọng của việc giáo dục ý thức giữ gìn và phát huy giá trị truyền thống, bản sắc dân tộc cho các thế hệ con người Việt Nam mới, mà còn khẳng định nó là nhân tố có ý nghĩa quyết định trong việc thực hiện con người Việt Nam mới tốt đẹp nhân cách, kế thừa và phát triển truyền thống cách mạng hào hùng của dân tộc, phát huy tinh thần yêu

nước, ý chí tự lực, tự cường xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

Bản lĩnh và nhân cách con người là những cái luôn mang niềm giá trị truyền thống và bản sắc dân tộc. Sổi học, dân tộc học, văn hóa học và nhiều ngành khoa học xã hội, nhân văn khác đã nêu ra những bằng chứng chứng minh rằng, nhờ có bản lĩnh và nhân cách mới của con người Việt Nam hun đúc bởi truyền thống hào hùng trong lịch sử hàng nghìn năm đấu tranh dũng mãnh và giồng nước của các thế hệ cha ông mà dân tộc ta, nhân dân ta đã không ngừng vươn giành thắng lợi trong các cuộc chiến tranh chống xâm lược gần suốt thế kỷ XX này, thế hệ chúng ta này tự tin vững bước trên con đường mới mới mới theo hình ảnh xã hội chủ nghĩa.

Các giá trị truyền thống là những truyền thống tốt đẹp, mang ý nghĩa tích cực và tiêu biểu cho bản sắc văn hóa dân tộc, nước kẻ tinh bởi toàn bộ tinh hoa văn hóa dân tộc, nước có nước nên trong suốt tiến trình hình thành, tồn tại và phát triển của dân tộc, gắn với những thăng trầm trong lịch sử dân tộc và do vậy, chúng có sức mạnh tiềm tàng và bền vững. Giá trị truyền thống có cốt lõi bất biến, nhưng thời cũng có phần biến đổi; nội dung bổ sung, chuyển hóa, làm cho phù hợp với tính chất của thời đại và ngày càng phong phú hơn.

Dân tộc Việt Nam đã trải qua một tiến trình phát triển lịch sử hàng ngàn năm dựng nước và giồng nước, và tạo nên một bề dày các giá trị truyền thống. Chính những giá trị này đã tạo nên sức mạnh cho dân tộc ta vượt qua những thử thách khắc nghiệt của thiên tai và chiến tranh, không ngừng

trên nói chân của mình và tạo ra bản sắc nổi bật, riêng có của dân tộc. Do vậy, giới này, nên giành thắng lợi vững chắc trong công cuộc đổi mới đất nước theo hình thức xã hội chủ nghĩa bằng bản lĩnh và nhân cách của con người Việt Nam mới – con người nâng gánh trên vai mình sức nặng của sứ mệnh “này mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa gắn với phát triển kinh tế thị trường”, chiến lược phát triển con người Việt Nam mới, hiện đại phải lấy việc giữ gìn và phát huy giá trị truyền thống, bản sắc dân tộc làm cơ sở nền tảng.

Hệ thống các giá trị truyền thống của dân tộc Việt Nam là hạt giống phong phú và đa dạng. Một trong những giá trị truyền thống xuyên suốt lịch sử dân tộc và hun đúc nên tinh thần, khí phách của con người Việt Nam là lòng yêu nước. Yêu nước là giá trị hàng đầu của mỗi người Việt Nam qua mỗi thời đại và giới này, nên trở thành cái chung trong mỗi con người Việt Nam mới, trở thành thước đo phẩm giá của con người Việt Nam mới. Do vậy, giáo dục từ thời giữ gìn và phát huy các giá trị truyền thống, bản sắc dân tộc cho thế hệ những con người Việt Nam mới, hiện đại ở nước ta hiện nay, trước hết chúng ta cần giáo dục cho họ, khi dạy dỗ họ tinh thần “thầy sinh tại cái chòi không chịu mất nước, nhất định không chịu làm nô lệ” nhờ Chủ tịch Hồ Chí Minh đã dạy, khuyến khích họ phát huy chủ nghĩa anh hùng Việt Nam, lòng yêu chuộng hòa bình, tôn trọng tự do, ý chí độc lập, tinh thần ngoan cường dân tộc, lấy nghĩa làm lẽ trong cuộc đời.

Trong công cuộc đổi mới đất nước theo hình thức xã hội chủ nghĩa ở nước ta hiện nay, tinh thần yêu nước của người Việt Nam, bên cạnh những giá trị truyền thống, còn biểu hiện ở những nội dung mới. Nó là sự dũng cảm vượt qua nước chính mình, mà trước hết vượt qua nước những toán tính và kỳ mưu của kẻ thù, trí tuệ bản thân yêu cầu vượt trí tuệ không chịu học hỏi, không daim nói mới. Nó là con người không cam chịu nỗi nghèo, lạc hậu, daim nghĩ, daim làm, là tinh thần sáng tạo trong tổ chức, hàng say trong học tập, không ngừng nâng cao hiệu quả trình độ chuyên môn, hàng hai tiến qua vào khoa học, công nghệ vì sự phát triển vinh của đất nước. Nó là con người tinh thần lao động cần cù coi kỹ thuật, sáng tạo và coi hiệu quả cao, quyết chí làm giàu cho bản thân, cho gia đình, tập thể và xã hội. Tinh thần yêu nước của con người Việt

Nam hiện nay còn biểu hiện ở bản lĩnh chính trị vững vàng không chùn trước những biến cố lịch sử khốn khó, trước những nói thay này bất ngờ trong đời sống chính trị quốc tế trước những nguy cơ và thách thức đang đặt ra trước dân tộc ta, mà con trước những cam đoan thông, trước lối sống phồn hoa xa lạ, không phù hợp với những tiêu chuẩn Việt Nam. Tinh thần yêu nước này cũng còn biểu hiện ở phẩm chất bản lĩnh trong sáng với lối sống lành mạnh, nếp sống văn minh, trong nhà lý tưởng nghĩa tình. Theo nội dung chủ nghĩa yêu nước, tinh thần tôn trọng, tôn trọng dân tộc trong truyền thống lịch sử của dân tộc ta phải nước chuyển sang thời kỳ mới, thời kỳ xây dựng và phát triển đất nước với quan niệm và lý tưởng coi người nán, lạc hậu cũng là nỗi nhức không kém gì nỗi nhức mất nước nhờ Chủ tịch Hồ Chí Minh đã từng cảnh báo. Chính vì vậy, trong chiến lược phát triển con người ở nước ta hiện nay, quan niệm nội dung này cũng cần phải nước coi là một nội dung cần bản nên giáo dục cho mỗi con người Việt Nam mới, hiện đại nếu thâm sâu và lấy nội dung mạnh tinh thần, làm nền tảng nói sinh.

Bên cạnh lòng yêu nước, tinh thần có thể công nông, thông yêu, nóm bó, giúp đỡ và thông tri lẫn nhau cũng là những giá trị nói bản trong hệ các giá trị truyền thống Việt Nam. Có thể nói, không chỉ là truyền thống nóm kết, thông thân, thông ái, có thể công nông và cái nghĩa nông bản lại làm lao và coi ý nghĩa nhờ ở Việt Nam chúng ta và chính những giá trị truyền thống này đã mang lại sức mạnh cho dân tộc ta trong suốt hàng ngàn năm dựng nước, giữ nước và giữ này, các giá trị này cũng đang mang lại cho chúng ta sức mạnh tinh thần làm lao trong công cuộc đổi mới đất nước. Do vậy, trong chiến lược phát triển con người, chúng ta cần phải giáo dục cho thế hệ những con người Việt Nam mới, hiện đại từ thời giữ gìn và phát huy những giá trị truyền thống này nên tạo ra thành những công dân coi ý nghĩa nóm kết, có thể công nông, vốn này gắn bó với nhau, thật chặt với nhau nhờ một trái tim con sinh ra từ một trái tim trải nghiệm trong cùng một bó, trước này này cùng nhau dựng nước, giữ nước, nay với tinh thần này hỏi lại cùng coi chung ý chí phấn đấu cho mục tiêu “dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ và văn minh”.

Trước xu thế toàn cầu hóa, môi trường giao lưu văn hóa và hội nhập kinh tế thế giới, xây dựng

vai phát triển kinh tế thị trường, cùng với việc giáo dục yuthức giớigin vàphat huy giátrò truyền thống, bảo vệ dân tộc, trong chiến lược phát triển con người, chúng ta cũng cần phải giúp cho thế hệ những con người Việt Nam mới, hiện nay nhận thức rõ những hệ quả tiêu cực vàsở nguy hại của thái độ xem nhẹ các giátrò truyền thống, coi thường di sản văn hoá vàbảo vệ dân tộc, chạy theo dòng tiền vàlợi nhuận một cách vô nguyên tắc, tiếp nhận lối sống vàvăn hoá nước ngoài một cách thiếu suy nghĩ, không chọn lọc,...

Trước những hệ quả tiêu cực vàsở nguy hại nội tại văn hoá coi yuthức ly luậnl vàthức tiến cấp bách đang đặt ra trước chúng ta là làm thế nào để tiến lên văn minh, hiện đại mà vẫn giữ được bản sắc dân tộc, và kết hợp vàphat huy được những giátrò truyền thống của dân tộc. Giải quyết vấn đề này, trong chiến lược phát triển con người, một mặt, chúng ta phải giáo dục cho thế hệ những con người Việt Nam mới, hiện nay yuthức quay về với cội nguồn dân tộc, trở về với chính mình, với bản sắc dân tộc mình; mặt khác, phải giúp họ xây dựng tâm hồn hướng tới nền văn minh nhân loại, hoà nhập với cộng đồng quốc tế để tiếp thu tinh hoa văn hoá của nhân loại. Trong thời, chúng ta cũng cần phải giúp cho họ nhận thức rõ ràng, hiện đại hoá đất nước mà chưa nhảm hướng ngoại để tiếp thu khoa học và công nghệ là tăng cường kinh tế nền tảng mà quên mất hoặc coi nhẹ việc bảo tồn văn hoá dân tộc, bản sắc dân tộc, thì sớm muộn, cũng sẽ dẫn đến hậu quả tai hại, khôn lường, thì huy hoại nền tảng bên trong, nền tảng tinh thần của dân tộc, sẽ làm vào "nguy cơ tha hoá", trở thành "cái bóng mờ của người khác, của dân tộc khác". Rằng, hiện đại hoá phải gắn liền với công cuộc chấn hưng dân tộc, với sự nghiệp phát triển văn hoá, phải lấy văn hoá dân tộc làm cơ sở lấy con người mang truyền thống dân tộc làm mục tiêu và hướng lực để phát triển bền vững.

Từ vấn đề văn hoá coi yuthức ly luậnl, vấn đề coi yuthức tiến cấp bách này, trong chiến lược phát triển con người, cần tạo nhận thức, bồi dưỡng nhận thức, việc giáo dục yuthức giớigin vàphat huy giátrò truyền thống, bảo vệ dân tộc cần được đặt ra một cách bức thiết coi yuthức sống con người; trong thời kỳ này cần có sự nghiệp mới mà vàphat triển giáo dục – đào tạo, xây dựng vàphat triển nền văn hoá tiên tiến, nhằm bảo vệ bản sắc văn hoá dân tộc, phát triển khoa học

– công nghệ mới ta hiện nay thu được những thành tựu ngày càng to lớn, cần tạo được một nền văn minh ngày càng rộng những con người phát triển toàn diện, coi trọng năng lực và phẩm chất cần thiết, nuôi sống và nâng đỡ những nền văn minh ngày càng cao của công cuộc mới mà đất nước.

Nhờ vậy, coi trọng, trọng tâm quan trọng, trọng vai trò là cơ sở nền tảng của việc kết hợp các giátrò truyền thống với các giátrò hiện đại trong việc phát triển con người, tạo nguồn lực cho công cuộc mới mà đất nước, để sự nghiệp mới mà vàphat triển giáo dục đào tạo, xây dựng vàphat triển nền văn hoá tiên tiến, nhằm bảo vệ bản sắc dân tộc, phát triển khoa học – công nghệ mới ta hiện nay thu được kết quả ngày càng to lớn hơn nữa, trong chiến lược phát triển con người Việt Nam mới hiện nay, chúng ta phải nhìn hướng phát triển này cho các thế hệ con người Việt Nam, giúp cho họ không ngừng gia tăng tính tự giác, năng động, tự chủ coi yuthức phát huy sức mạnh nội tại của bản thân trong sự kết hợp với sức mạnh của cộng đồng dân tộc. Trong thời, cần phải nhìn hướng và giúp cho họ nâng cao hơn nữa yuthức giớigin vàphat huy giátrò truyền thống, bảo vệ dân tộc, sáng tạo nên những giátrò văn hoá mới, xã hội chủ nghĩa, không ngừng làm cho những giátrò này, bản sắc này thâm sâu vào cuộc sống của chính mình và đời sống xã hội của cộng đồng, trở thành tâm lý và tập quán tiến bộ và văn minh của chính mình và của cộng đồng dân tộc. Cùng với việc giáo dục yuthức giớigin vàphat huy giátrò truyền thống, bảo vệ dân tộc, tiếp thu những tinh hoa văn hoá nhân loại, sáng tạo, vun đắp nên những giátrò mới, trong chiến lược phát triển con người mới ta hiện nay, chúng ta cần phải tạo ra một thế hệ con người Việt Nam mới, hiện đại thái độ tích cực đấu tranh, bài trừ các hủ tục, các thói hư tật xấu đang làm tổn hại đến đời sống tinh thần, tâm hồn và tình cảm con người Việt Nam. Trong thời, giáo dục cho thế hệ con người Việt Nam mới, hiện đại coi yuthức trách nhiệm và nghĩa vụ công dân, lòng yêu nước, yêu chủ nghĩa xã hội, thức hành đạo đức, lối sống, nếp sống văn hoá; hiểu biết lịch sử dân tộc, truyền thống dân tộc, bản sắc dân tộc; coi trọng lực lượng bản thân, văn đức và sáng tạo ra những thành tựu khoa học và công nghệ hiện đại; coi yuthức vốn liếng vì tương lai của chính mình và tiến bộ của đất nước.